

Recenzia zborníka

História seniorátov ECAV na Slovensku. 500. výročie reformácie

K 500. výročiu Lutherovej reformácie bol našou cirkvou vypracovaný projekt pod názvom „Oslobodení Božou milosťou“. Každý seniorát mal pripraviť program stretnutia, na ktorom mala odznieť aj prednáška o dejinách seniorátu. Začalo to 23. 10. 2016 v Bardejove stretnutím Šarišsko-zemplínskeho seniorátu a skončilo sa stretnutím Bratislavského seniorátu 15.10. 2017 v Modre-Kráľovej.

Pre vypracovanie prednášok pre jednotlivých autorov v seniorátoch boli vyslovené požiadavky, aby svoje prednášky jednotne členili do 4 kapitol, v ktorých by sa venovali začiatku reformácie na území seniorátu, protireformácii, dejinám po Tolerančnom patente a situácii od roku 1918 po súčasnosť. Výsledkom je tento Zborník so 14 prednáškami o histórii seniorátov ECAV na Slovensku a úvodná prednáška (generálny biskup Miloš Klátik), ktorá sa venuje najdôležitejším udalostiam v 500. ročnej histórii Evanjelickej a. v. cirkvi na Slovensku.

Autori jednotlivých príspevkov si všímali dopad celkového reformačného pohybu na uskutočňovanie reformačných myšlienok v ich senioráte. Je zaujímavé sledovať, ako prebiehali tieto udalosti v jednotlivých seniorátoch v daných obdobiach i to, čo si autori príspevkov všímali vzhľadom na celkový priebeh reformácie na území dnešného Slovenska.

Čitateľ si tu môže nájsť základné informácie o priebehu reformácie vo svojom regióne, avšak súčasne aj v iných regiónoch, porovnávať ich, obohatiť sa nimi a tak si posilniť svoju historickú pamäť v pohľade na svoju cirkev, na jej zápasy, vzostupy i pády na území celého dnešného Slovenska i na miestnej úrovni.

Viacerí autori konštatujú, že na tak širokú problematiku majú málo určeného priestoru a tak si možno vysvetliť skutočnosť, že sa viac sústreďujú na vonkajšie podmienky a organizačné záležitosti pri vzniku a potom aj zániku jednotlivých zborov či aj seniorátov, respektíve pri ich reorganizácii. Podobne je zobrazený aj vznik i zánik škôl a gymnázií ako dôležitá súčasť reformačného pohybu. Menej sú prezentované duchovné zápasy a myšlienkové prúdy, formy i pramene zbožnosti, otázky vzťahu ortodoxie, pietizmu, racionalizmu či

sekularizácie ako aj činnosť v oblasti homiletickej, katecheticko-pedagogickej, pastorálnej i liturgickej, čo predovšetkým formovalo duchovný život jednotlivých zborov či seniorátov.

Aj z predložených príspevkov sa možno však dozvedieť, aké často dramatické udalosti to boli, ktoré prebiehali po jednotlivých regiónoch, koľko prekážok sa týmto novým reformačným myšlienkam stavalo do cesty a koľko odvahy si vyžadovalo im čeliť. Vždy sa však našli odvážni zástancovia. Z toho možno čerpať veľa síl a inšpiráciu pre osobné zasadenie sa za vec viery a evanjelia Kristovho, lebo to je dôležité v každej dobe i dnes. Je dobré, že spôsob podania jednotlivých prednášok napriek vykresleniu mnohých prekážok, bolestí i strát nevedie k „trpiteľskému komplexu“, k pocitom krivdy, ale chce povzbudiť k zdravému sebavedomiu, k tolerancii a otvorenosti pre ekumenické snahy pri vzájomnom rešpekte v dnešnej dobe i do budúcnosti. Z vykreslenia situácie reformačného pohybu v jednotlivých regiónoch tiež vyplýva, aké je dôležité osvedčiť sa v rozličných premenách jednotlivých dôb a zasadzovať sa za určité hodnoty a smerovanie. Nič nie je raz navždy uzavreté, je potrebné čeliť výzvam doby a predsa si je treba byť vedomý toho, že hoci sa mnohé mení a sa pomíňa, Hospodinovo slovo zostáva na veky.

Text Zborníka je dopĺňaný vhodným obrazovým materiálom a na jeho konci sú stručne predstavení autori príspevkov.

Uvedené prednášky v Zborníku sa môžu stať užitočným čítaním po zboroch našej cirkvi a môžu byť aj podnetom pre bratov farárov a sestry farárky našej cirkvi i pre ďalších autorov na hlbšie štúdium dejín svojho seniorátu i svojho cirkevného zboru, aby tak pohľad na históriu našej cirkvi bol čo najplastickejší.

V Soli 14. 11. 2017

Mgr. Jozef Benka, PhD.